

кладів / Ф.Ф. Бутинець. – [8-те вид., перероб. і доп.]. – Житомир: ПП “Рута”, 2009. – 912с.

4. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: КНЕУ, 2010. – 412 с.

5. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс фінансового обліку. Навч. посібник. – К.: Знання, 2007. – 566 с.

Л. Ф. Козак

Н. Б. Мельник

к.е.н. доц., кафедри обліку і аудиту, економічний факультет
ДНБЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ПОНЯТТЯ “ГОТОВА ПРОДУКЦІЯ” ТА ЇЇ КЛАСИФІКАЦІЙНІ ГРУПИ

За умов ринкової економіки господарюючим суб’єктам надані широкі права і можливості у реалізації своїх економічних інтересів, вибору способів організації виробництва та збуту продукції. При цьому підприємства виходять із власних ресурсних можливостей з врахуванням широкого спектру факторів, які впливають на ефективність використання виробничого потенціалу. Економічний аналіз показників ефективності їх діяльності обов’язково повинен передувати прийняттю науково обґрунтованих на бухгалтерському рівні управлінських рішень. За цих умов зростає важливість проведення своєчасного економічного аналізу на підприємстві, зокрема таких важливих показників його діяльності, як випуск готової продукції та її реалізація, які безпосередньо впливають на фінансові результати роботи підприємства. Крім того, *реалізація виробничої продукції* – це основне джерело формування доходу підприємства. Тому техніко-економічний аналіз роботи господарюючого суб’єкта починається з аналізу випуску продукції (робіт, послуг), який полягає у вивченні обсягів виробництва, темпів його зростання, показників якості продукції і продуктивності виробництва.

Аналіз та систематизація існуючих визначень “готова продукція” засвідчують, що більшість з них базуються на характеристиці таких понять як конкурентоспроможність, якість, управління готовою продукцією.

П(с)БО 9 “Запаси” визначає, що *готова продукція* – це продукція, що виготовлена на підприємстві, в установі, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом [1].

Ф.Ф. Бутинець дає розширене визначення та вважає, що *готовою продукцією* є продукцію, яка повністю закінчена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки), відповідає діючим стандартам або затвердженим технічним умовам (має сертифікат чи інший документ, що засвідчує її якість), прийнята відділом технічного контролю підприємства та здана на склад або ж прийнята замовником (якщо готова продукція здається на місці) відповідно до затвердженого порядку її приймання (оформлена встановленими здавальними документами) [2].

И.Е. Глушков трактує, що *готова продукція* – кінцевий продукт виробничого процесу підприємства [3].

На думку В.Я. Кожина, *готова продукція* – продукція, завершена у виробництві і підготовлена до продажу або відправки замовнику, до вивезення з підприємства-виробника [4].

И.А. Ламыскін узагальнює визначення досліджуваного терміну, тому *готова продукція* являється частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу (кінцевий результат виробничого циклу, активи, завершені обробкою (комплектацією), технічні та якісні характеристики яких відповідають умовам договору або вимогам інших документів, у випадках, встановлених законодавством) [5].

Відзначається особливістю тлумачення Н.П. Мешко, адже *готова продукція* – це продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем [6];

Т.В. Федосова акцентує увагу також на етапах надання презентабельного вигляду з метою збуту. Тому *готова продукція* – продукція, яка пройшла всі послідовні стадії технічного процесу, включаючи упаковку, маркерування, контроль якості, і готова до реалізації [7].

При організації обліку продукції важливим є визначення її характеру. Відповідно виокремлюють класифікаційні групи готової продукції (рис. 1).

Складна готова продукція також поділяється на:

– *основну* – елемент виробничого процесу, який має якісні і кількісні параметри, які отримали вартісну характеристику і мають стадію завершеності. Його частка повинна складати більше ніж 90% від загальної вартості виробничого процесу;

– *супутню* – як вихідний елемент виробничого процесу також має якісні і кількісні параметри, які повинні одержати вартісну характеристику. Вона оцінюється за твердими або за договірними цінами. Її вартість вираховують з витрат основного виробництва. Але такий підхід не можна вважати правильним ні економічно, ні технічно через те, що фактичне одержання допоміжної продукції – це витрати на її одержання;

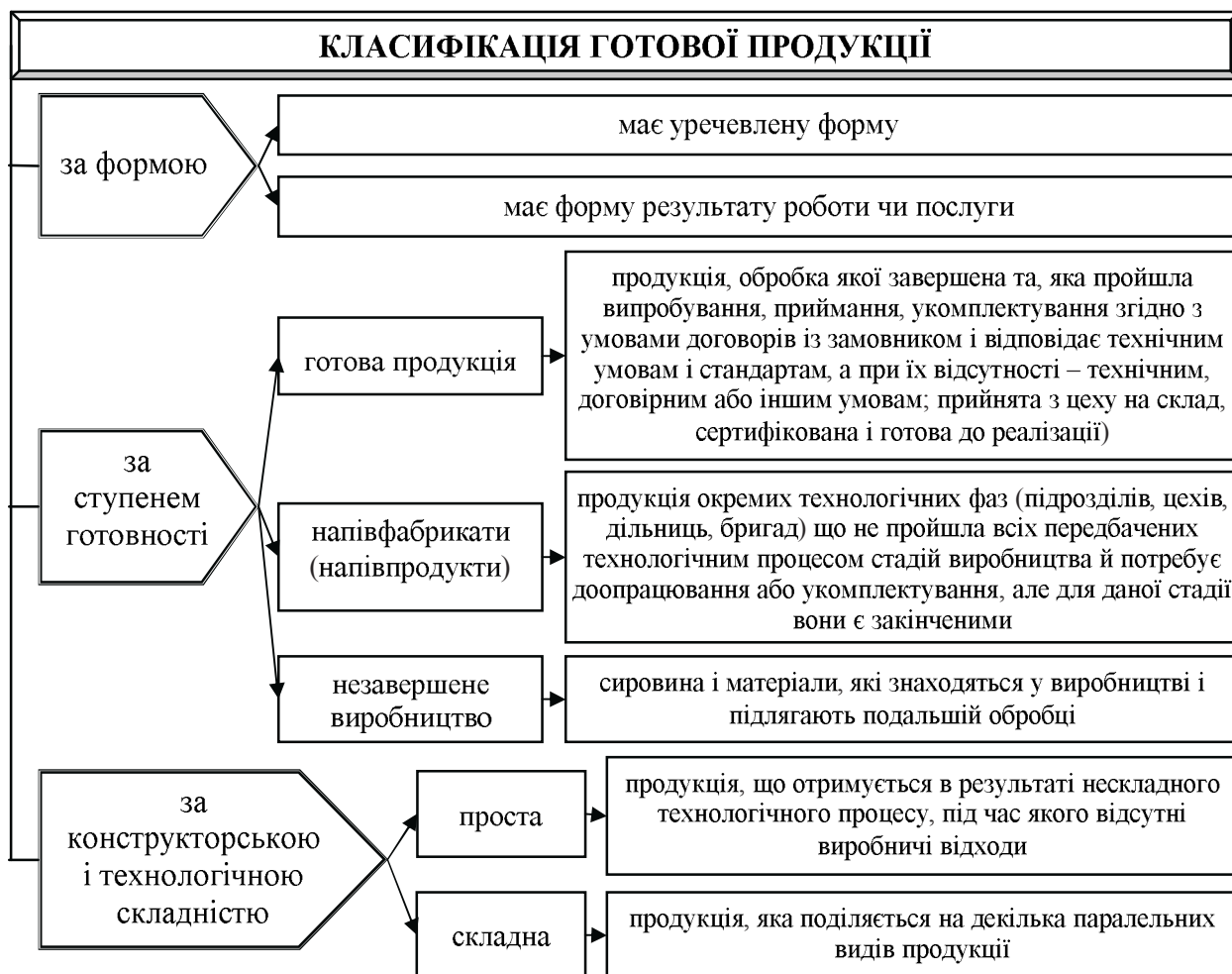

Рис 1. Класифікація готової продукції за її характером.
Джерело: розробка автора на основі [1; 2].

– *побічну* – на відміну від допоміжної, побічна продукція не потребує додаткових витрат. Така продукція утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною. Для калькулювання собівартості основної продукції потрібно попередньо визначити кількісні, якісні та вартісні параметри побічної продукції.

В поточному обліку готова продукція групується *за укрупненими позиціями*: вироби основного виробництва; товари широкого вжитку; вироблені з відходів; запасні частини; виконані роботи та надані послуги.

На підставі вищесказаного суть *готової продукції* можна звести до такого узагальнення – це продукція, яка виготовлена за певними стандартами, з використанням необхідної сировини, має повністю завершену форму із дотриманням норм, пройшла перевірку в необхідних відділах, проконтрольована по якості всередині підприємства і відповідає всім стандартам. Тобто в речовому виразі це повністю завершений продукт, який готовий до передачі на склад або до вибуття на сторону.

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”. Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир, 2009. – 912 с.

3. Глушков И.Е. Бухгалтерский учет на современном предприятии / И.Е. Глушков – М. : Конус, 2001. – 208 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.koob.ru>.

4. Кожин В.Я. Бухгалтерский учет. Пособие для начинающих / В.Я. Кожин – М. : Конус, 2001. – 152 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.koob.ru>.

5. Ламыскин И.А. Бухгалтерский учет : [учебник] / И.А. Ламыскин – М. : Конус, 2000. – 249 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.koob.ru>.

6. Мешко Н.П. Трансформація процесів управління реалізації готової продукції в умовах переходу до ринку / Н.П. Мешко : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: спец. 08.02.03; Дніпропетр. держ. ун-т. – Дніпропетровськ, 2000. – 20 с.

7. Федосова Т.В. Бухгалтерский учет / Т.В. Федосова – Таганрог : ТТИ ЮФУ, 2007. – 364 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.koob.ru>.

В. Барчук
старший викладач кафедри теоретичної і прикладної економіки
Д. Ліхач
студентка спеціальності “Облік і аудит” ОКР “бакалавр”
ДНВЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства і її розкриття у фінансовій звітності регламентовані П(С)БО 16, норми якого застосовуються підприємствами, організаціями і іншими юридичними особами незалежно від форм власності [1].

В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності, виникає потреба постійного зіставлення витрат і отриманих результатів. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно звіряти з даними майбутніх витрат, що великою мірою залежать від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачен-